

впровадження сучасних технологій та адаптацію до нових економічних умов, що дозволить забезпечити сталий розвиток фінансової системи України.

Література

1. Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. Грудень 2025. URL: <https://bank.gov.ua>.
2. OECD. *Digital Transformation in Financial Services: Issues for Monetary Policy and Financial Stability*. 2024. URL: <https://www.oecd.org>.
3. Статистика готівкового та безготівкового обігу. Національний банк України. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>.
4. World Bank. *Global Financial Development Report: Financial Services in the Digital Age*. Washington, DC, 2024.
5. Яременко О. В. Трансформація банківських послуг в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48.

УДК 658.15:336

Гончарук С.А., здобувач вищої освіти
Університет Григорія Сковороди в
Переяславі, м. Переяслав, Україна

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах розвитку економіки ефективно управління діяльністю підприємства набуває особливого значення, що зумовлено високим рівнем конкуренції, нестабільністю зовнішнього середовища та необхідністю швидкого прийняття управлінських рішень. У цьому контексті важливим інструментом забезпечення ефективності функціонування підприємства виступає фінансовий контролінг, який дозволяє інтегрувати процеси планування, обліку, аналізу та контролю у єдину систему управління [1].

Фінансовий контролінг у науковій літературі розглядається як система управління фінансовими результатами діяльності підприємства, що спрямована на досягнення стратегічних і тактичних цілей шляхом координації фінансових потоків, оптимізації витрат та підвищення ефективності використання ресурсів [2]. Його основною метою є забезпечення фінансової стабільності підприємства та підвищення результативності управлінських рішень.

Сутність фінансового контролінгу полягає у створенні інформаційно-аналітичної бази для прийняття управлінських рішень. Він забезпечує своєчасне виявлення відхилень фактичних показників від планових, аналіз причин таких відхилень та розробку відповідних управлінських заходів. Таким чином, фінансовий контролінг виступає як інструмент превентивного управління, що дозволяє мінімізувати ризики та підвищити ефективність діяльності підприємства [3]. Зміст фінансового контролінгу включає кілька взаємопов'язаних функціональних складових. По-перше, це планування, яке передбачає розробку фінансових планів, бюджетів та прогнозів діяльності підприємства. Планування є основою формування стратегічних та тактичних цілей і визначає напрями розвитку підприємства.

По-друге, облік, який забезпечує накопичення та систематизацію інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства. Дані бухгалтерського та управлінського обліку є основою для проведення аналізу та прийняття управлінських рішень.

По-третє, аналіз, що передбачає оцінку фінансових результатів діяльності підприємства, визначення ефективності використання ресурсів, виявлення факторів впливу на фінансові показники та прогнозування подальшого розвитку. Аналіз дозволяє виявити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства і розробити заходи щодо їх удосконалення.

По-четверте, контроль, який забезпечує порівняння фактичних результатів із запланованими, виявлення відхилень та їх причин, а також розробку коригувальних заходів. Контроль є важливим елементом системи фінансового контролінгу, оскільки він дозволяє забезпечити досягнення поставлених цілей та підвищити ефективність управління.

Важливим аспектом фінансового контролінгу є його інтеграція у систему стратегічного управління підприємством. Він забезпечує узгодженість між стратегічними цілями та поточними управлінськими рішеннями, що сприяє досягненню довгострокової фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства [2].

У сучасних умовах розвитку економіки фінансовий контролінг зазнає суттєвих змін, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій. Використання інформаційних систем, автоматизація облікових процесів, застосування аналітичних інструментів та цифрових платформ значно підвищують ефективність функціонування системи контролінгу. Це дозволяє забезпечити оперативний доступ до інформації, підвищити точність аналізу та прискорити процес прийняття управлінських рішень [4].

Особливого значення набуває використання сучасних програмних продуктів для фінансового контролінгу, які дозволяють автоматизувати процеси планування, обліку, аналізу та контролю. Це сприяє підвищенню прозорості фінансових потоків, зниженню ризиків помилок та оптимізації управлінських процесів. Разом з тим, впровадження системи фінансового контролінгу на підприємстві пов'язане з певними труднощами. Серед них можна виділити недостатній рівень кваліфікації персоналу, відсутність чіткої методології впровадження, недостатнє інформаційне забезпечення, а також опір змінам з боку працівників підприємства [3]. Крім того, проблемою є недостатня інтеграція фінансового контролінгу з іншими підсистемами управління, що знижує ефективність його використання. Для вирішення цих проблем необхідно забезпечити комплексний підхід до впровадження системи контролінгу, що передбачає удосконалення організаційної структури, підвищення кваліфікації персоналу та впровадження сучасних інформаційних технологій. Важливим напрямом розвитку фінансового контролінгу є його адаптація до умов нестабільного економічного середовища. У таких умовах особливого значення набуває гнучкість системи контролінгу, її здатність швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища та забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень.

Таким чином, фінансовий контролінг є важливим інструментом управління діяльністю підприємства, що забезпечує інтеграцію процесів планування, обліку, аналізу та контролю. Його ефективне використання сприяє підвищенню фінансової стабільності підприємства, оптимізації використання ресурсів та забезпеченню досягнення стратегічних цілей. Подальший розвиток фінансового контролінгу має бути спрямований на впровадження сучасних інформаційних технологій, удосконалення методологічних підходів та підвищення рівня професійної підготовки фахівців, що дозволить забезпечити ефективне функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання.

Література

1. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник. Київ : КНТЕУ, 2018. 791 с.
2. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2019. 412 с.
3. Давидович І. Є. Контролінг : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 552 с.
4. Марусяк Н. М. Цифрова трансформація фінансового контролінгу на підприємствах. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua>.
5. Horváth & Partners. *Controlling*. 14th ed. Munich : Vahlen, 2020. 520 p.